

АНАЛИЗ НА ПАРАМЕТРИТЕ НА МИГРАЦИОННИТЕ ПОТОЦИ С ОТЧИТАНЕ НА ПОЛИТИКИТЕ И ОПИТА НА СТРАНИТЕ ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ НА ОПЕРАЦИИ В ОПИТ ЗА ОВЛАДЯВАНЕТО ИМ

д-р Петко Димов

Докладът предлага анализ на параметрите за измерване на миграционните потоци с отчитане на опита и политиките на страните от Европейския съюз с цел улесняване планирането на операции за овладяването им.

Ключови думи: бежанци, миграционен натиск

The report offers an analysis of the parameters for measurement of migrant flows, as well as some reported Experience shared information and policies of the countries of the European Union to facilitate the operations planning process.

Key words: immigrants migration pressure

Все по-размирно става времето, в което живеем. Под влияние на процесите на глобализацията границите между държавите се размиват, което води до някои специфични заплахи за националната и съюзната ни сигурност. Модерният свят с всичките му преимущества е поставен пред безпрецедентна миграционна вълна. Някои го нарекоха второ преселение на народите. Това поражда много въпроси: за приобщаването на новодошлите, за демократичните ценности на нашето общество, за евентуален сблъсък на различните култури, за възможните заплахи за националната сигурност на държавите и много други.

Единствения начин да се избегнат бъдещите сблъсъци на двете култури е приемането на имигрантите да бъде контролирано. В настоящия доклад ще бъде направен анализ на мигрантските потоци в опит да се изгради контролиран модел в помощ на планирането на операции в отговор на евентуални кризи.

Използвайки системния подход е необходимо да определим параметрите за изследване на движението на мигрантските потоци и променливите величини на които може да влияем при планирането и управлението им.

Господстващите теоретични подходи за изучаване мигрантските потоци в Европейската наука се базират на еднопосочния процес от изпращача към приемаща страна, асоцииран с прекъсване на връзките с общностите в родината и водещ до интеграция или асимилация в приемащото общество.

Основните параметри за измерване на миграционният натиск са неговите **мащаби, интензивност, структура и насоченост.**

Търсейки направлението за движение на потоците можем да определим Гърция и Италия като основните страни, през които бежанците влизат в Европа. Първоначално основния маршрут беше през Сицилия и Италия, но с развитие на конфликта в Сирия преобладаващото мнозинство се отправи по море към Гърция. Така се формира т.н. **Балкански маршрут** през – Македония, Сърбия, Хърватия и Унгария с надеждата след това да се озоват в странните от Централна и Северна Европа. Този път към момента е най-интензивния поток за движение на бежанците и постепенно се трансформира в имигрантски поток.

Според науката за изучаване на мигрантите други основни параметри са страните от които се излъчват мигрантските потоци, тези през които преминават и приемащите държави.

1. **Страни от които се формира бежанската вълна.** Безспорно развитието на конфликтите в Близкия изток и Северна Африка имат главната роля за формирането на днешните мигрантските потоци. Това са основно **Сирия, Ирак и Афганистан.**

Знае се, че преди войната Сирия е била около 12 милиона души, днес общия брой на бежанците от Сирия е около **5 милиона души** или почти 50 %, от които в Турция се намират вече почти 3 милиона, в Ливан - 1 милион, а останалите са разпределени в Йордания, Ирак и Египет.

От друга страна в Ирак има огромна вътрешната миграция от около **4 милиона** разселени лица. Основната част от тези разселници са бягащи от бойните действия към лагерите в Багдад, Анбар Дахук, но от друга страна има и завръщащи се по родните места предимно в провинция Ниневия и Диала.

2. **Страни за приемане на бежанския поток.** Тези страни са подложени на

най-силен миграционен натиск и безспорно към момента това са Турция, Гърция и Италия.

Турция има политика на безрезервно приемане на поискано убежище, стремейки се да се превърне в лидер на мюсюлманския свят. Поради тази причина се опита да ограничи бежанския поток, чрез създаване на буферна зона извън нейната територия, в район контролиран от кюрдите, но това се оказва неуспешен опит поради противодействието на Руските въоръжени сили.

Въпреки това **динамиката на бежанския поток** през нейната територията се запазва приблизително константна величина през цялото време поради провежданите политики. Въпреки това голяма част от бежанците навлизат нелегално в страната. По данни на турските медии това са около 35 000 сирийци за една седмица. В следствие нараства и броят на нелегалните имигранти в района на турско-българската граница и в района на Егейско море.

Миграционният **поток към Гърция** е около 3000 мигранта дневно, като над 50 % от тях попадат на остров Лесбос, от където се формира основната бежанска група към гр. Солун. Наложил се Гръцката армия да организира операция за управлението и контрола на миграционните потоци. От Гръцкия опит за осъществяването на военната операция в отговор на кризата може да се отчете наличието на организирано **вертолетно наблюдение** на границата и устройване на наблюдателни пунктове. Наложило се е възстановяването и ремонтът на някои гранични застави и създаване на т.н. „горещи точки“. Под този термин следва да се разбират пунктове за регистрация на мигрантите оборудвани на островите Лесбос, Хиос и Лерос. В рамките на операцията бяха изградени и два **центъра за последващо определяне** с локация в Атина и Солун. Същите са изградени с контейнери, чрез провеждане на обществени поръчки за около 13 милиона лева получени от Европейския съюз. В следствие се наложило да наемат още 1200 апартамента по наем за срок от 6 месеца с пари на ЕС. Отчетено е, че при изграждането на такива горещи точки, същите трябва да имат възможност за настаняване по около 1000 бежанци на лагер. От опита на гръцките въоръжени сили за провеждане на операция в отговор на кризата с

мигрантите трябва да се отчете, че на същите се е наложило да провеждат специализирано обучение на военните формирования за разузнаване в граничните райони.

След въвеждането на ограничения за приемане на квоти от Австрия, имигрантския натиск към Гърция се засили. Беше сключено и споразумение със страните от Балканския маршрут, Македония и Сърбия. Гръцкият премиер Алексис Ципрас обвини Австрия за целенасочено предизвикване на хуманитарна катастрофа на Гръцка територия.

Поради тази причина на границата с Македония се наблюдават чести струпвания на мигранти. Те се усложняват и поради специфични изисквания на Македонските власти към имигрантите от определени страни.

В Италия миграционният натиск е с променлива интензивност от 300 до 500 души дневно. Основната част от потока се формира от граждани на Еритрея 25%, а останалите са от Нигерия, Сомалия, Судан, Гамбия, Мали, Сенегал и Мароко. От Сирия са само 5% .

3. Транзитни страни за бежанския поток са Македония, Сърбия, Словения и Хърватия.

Миграционният **натиск върху Македония** е между 500 и 1200 души дневно. Към момента там са влезнали над 85 000 мигранти от които убежище са поискали само 21 човека. След подписания Протокол за сътрудничество между полицейските служби на Австрия, Словения, Хърватия, Сърбия и Македония при регистрацията на мигрантите по т.нар. балкански маршрут те започнаха да им снемат биометрични данни и да установяват страната на произхода в следствие на което може да бъдат допускани само лица, изпълняващи условията за влизане в шенгенската зона. В следствие на горните данни имат натрупване на бежанци предимно от Афганстан.

Сърбия провежда операция за засилване на контрола на входящия от Македония мигрантски поток (близо 63% от всички влизащи на територията на Сърбия). Мерките включват: наличие на регистрация на гръцко - македонската граница и детайлна проверка на: документите; на говоримия език на бежанците

(дали диалекта отговаря на декларирания от мигрантите произход); наличието на техни роднини на територията на Европейския съюз). В провежданата операция се полагат усилия за недопускане отклоняване на транзитно преминаващите бежанци по маршрута.

Относително постоянна е тенденцията за влизане от България на нелегални бежанци около 7% Иракски семейства, които сами осъществяват придвижването си до хърватската граница. Само за една седмица в Сърбия легално влизат около 7000 души, а излизат 9000.

В рамките на планирането на операцията също бяха организирани приемни центрове, които приемат по около 180 мигранти на ден.. За оборудването им са отделени около 740 000 долара и се предвижда да се увеличат до 1500 души.

Словения ограничи влизането на мигранти до 2500 души дневно, като приемат само бежанци от военните зони, лица присъединяващи се към семействата си или такива, които искат да следват и работят в Германия. За целите на осъществяването на операцията на парламентът даде на армията полицейски правомощия. Военнослужещите участват в смесени патрули с полицията, като са разположени по зелената граница на местата, където се очакват най-много опити за незаконно преминаване. За всяко използване на тези правомощия армията докладва на полицията. Използване на сила от военнослужещи се допуска само при самозащита.

Хърватия не прие на своя територия 540 души с мотив, че не са бежанци от Сирия, Ирак и Афганистан. Същевременно върна в Сърбия други 217 без да уточнява причините, което провокира недоволството на Белград.

4. Страни най-желана крайна цел на бежанския поток може да се определят Германия, Австрия и Франция.

На пристигащите в **Германия** бежанци се забранява да сменят местожителството си, като по този начин се цели прекратяване на практиката мигрантите от една националност след първоначалното им заселване да се местят в райони, където има компактно население от техни сънародници с цел улесняване на асимилацията им.

Австрия продължава последователно да отстоява и да предприема действия за овладяване на бежанската криза. Приетите решения се отнасят до въвеждане на ограничителни годишни квоти не повече от 37 500 заявления за 2016 г.. Освен това въведоха дневна квота до 80 души за приемане на заявления за статут на бежанец и разрешаване преминаване на австрийската граница на дневно максимално до 3200 мигранти, които търсят международна защита в съседна на Австрия държава. Действията са обусловени от необходимостта за недопускане на претоварване на системата за прием на мигранти. Това обаче предизвика недоволството на Немското правителство, защото така увеличават натиска над Германия.

Проведена е операция за засилване на контрола по границите си със Словения и Италия и предприемане на технически мерки за модернизиране и разширяване на граничните контролно-пропускателни пунктове.

Според австрийските управляващи Гърция не изпълнява ефикасно задълженията си по опазване на външната граница на ЕС. В случай на невъзможност от страна на Атина да гарантира сигурността на външната граница, Виена счита като необходимо предприемането на съвместни (с държавите по маршрута) регионални мерки за редуциране на потока бежанци. Отчитайки съществуващия риск от възникване на хуманитарна катастрофа в тях при евентуално спиране или ограничаване на приема на бежанци в Европа, тя е готова да ги подкрепи икономически и технически (вкл. с изпращане на полицейски и при необходимост военен контингенти). Беше проведена среща с балканските страни за координирани действия в която държавите се обединиха, че правото на убежище не включва избор на страна. Освен това са предприети действия във Виена да се създаде “Съвместен оперативен център за борба с трафикантите“.

Полицията във **Франция** поетапно разрушава различни новосъздадени лагери на самонастанили се мигранти поради подозрения за предполагаеми мрежи за трафик. В подобни лагери при много мизерни условия живеят около 3000 имигранти, които се стремят да се прехвърлят във Великобритания. Според

френското вътрешно министерство през миналата години само в района на града Кале са били разбити 28 мрежи за трафик на хора, а в национален мащаб броят на разбитите такива мрежи възлиза на 251.

5. По-слабо засегнати от бежанския поток са Унгария, Чехия, Словакия и Полша.

Унгария затвори няколко железопътни линии на границата с Хърватия, през които миналата година голям брой мигранти влязоха в страната на път за Германия. Има голям обществен натиск за обявяване на квоти за прием на чужденци.

Чехия създаде полицейско формирание с международен опит за помощ на други страни при спиране на имигрантския поток, което на първо време ще помага на Македония и Унгария.

6. В риск да бъдат засегнати от бежанския поток (Черна гора и Казахстан)

Черна гора възнамерява да затвори границата си за мигранти, ако другите страни в съседство го направят.

Казахстан планира от началото на февруари на нейна територия да бъде разположен първият бежански лагер в страната с капацитет 1000 бежанци и при необходимост може да се развърнат още палатки, техника и друга материална база. Местоположението му е избрано в близост до Узбекистан. Дейностите се координират и ръководят от националните антитерористична комисия и антитерористичен щаб. Също като у нас и там действията на правителството за развърщане на бежански лагери н срещат съпротива от местните жители. Интересното е, че те разпространяват протестна петиция чрез руската социална мрежа „В контакт“. Мотивите им са свързани с негативния европейски опит, показал, че напливът на бежанци е съпроводен с ръст на престъпността, с която казахстанските власти няма да могат да се справят, с допълнителното финансово натоварване на бюджета, с липсата на обществена дискусия и зачитане на общественото мнение.

7. Позиции на международни организации влияещи на бежанския поток

Председателя на Европейската комисия Жан Клод Юнкер и еврокомисарят по

въпросите на миграцията Димитрис Аврамопулос оцениха като противоречащи на международното право и несъответстващи на Женевската конвенция мерките на Виена за ограничаване на квотите за прием на бежанци и за засилване на граничния контрол. В общи линии международните организации действат в синхрон с Германия.

ИЗВОДИ И ОЦЕНКИ

Развитието на конфликтите в Сирия и Ирак създава предпоставки за устойчивост на бежанските вълни от региона и увеличаване на миграционен натиск към Европа, включително към България.

Липсата на единна Европейска политика за справяне с миграционната криза и предприетите ограничителни мерки от Австрия с последвалата ги верижна реакция на страните от Балканския маршрут създава предпоставки за засилване на миграционния натиск към Гърция и струпването на мигранти в близост до района на Българската граница, което в последствие би могло да доведе до пренасочване на потока към територията на България.

Навлизането на терористични елементи с имигрантските потоци допълнително затруднява проверката на приеманите лица и създава рисков фактор за националната и съюзната сигурност на страните. Това са предимно терористи, които заплашват страните от Западна Европа по една или друга причина, които могат да бъдат подпомогнати при движението им от представители на български местни общности, дори без самите те да се стремят към участие в терористични организации.

Миграцията е общ проблем на засегнатите страни и работещо решение може да бъде намерено единствено с общи усилия, включително с активното участие на ЕС и НАТО.

Литература

1. *Bobeva, Daniela et al. 1994. Transit Migration in Bulgaria. Budapest: International Organization for Migration – Migration Information Programme.*

2. *Bobeva, Daniela. 1996. Migration aus und nach Bulgarien in Vergangenheit, Gegenwart und Zukunft. – In: Migration in Europa. Historische Entwicklung, aktuelle Trends und Politische Reaktionen. Fassmann, Heinz and Münz, Rainer, eds. Frankfurt/Main – NewYork: Campus Verlag, pp. 303–322.*
3. *Brettell, Caroline B. 2000. Theorizing Migration in Anthropology. – In: Migration Theory. Talking Across Disciplines. Brettell, Caroline B. and Hollifield, James F., eds. New York: Routledge, pp. 97–137.*
4. *Кузманов Владимир, Бежанците в контекста на общите миграционни процеси. Международна система за закрила на бежанците. Закрила на бежанците в Република България*
5. *Хънтингтън Самюел, Сблъсъкът на цивилизацията;*
6. *<http://www.lucify.com/the-flow-towards-europe> - Агенцията за бежанците на ООН*
7. *<http://www.iom.bg/> Международната организация по миграция*